

DÉLI KIADÁS.

DEBRECZENI ELLENŐR

Hirdetések díja:

Egyhasábos petit sor
5 kr. vagy egy □ cm.
hely 2 kr. — Nyiltér
soronként 20 kr.

Megjelenik naponként
hétfőn és ünnep után is
déli 12 órakor.

A déli kiadás
egy példányonként
2 krajczárjával
árusztatik.

Az elárusítók előfizetést is elfogadnak
1 hónapra 50 krral.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 11. a.
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Főszerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 11/a.
ahol előfizetések és hirdetések felvétetnek.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

Kautz lemond.

Budapest, december 10. Dr. Kautz Gyula, az osztrák-magyar bank főkörmányzója, a jövő év első hónapjában állásától megváltik, mihelyt az új bankszabadság talajesen életbe lépett és az új intézkedések keresztülvitele befejezett tény lesz. A kormányzó Budapesten fog letelepedni és már rendezik is lakását, ahol nyugalomba visszavonulva, családjának és a tudománynak fog élni.

Egy nagybirtokos öngyilkossága.

Nagy-Károly, december 10. Dessewffy Béla nagybirtokost ma virradóra nagy-dobosi kastélyában halva találták. Dessewffy vadász fegyverével meglötte magát. Sógornak levelet hagyott hátra, mely hivatva van a relytélyes öngyilkosságot felderíteni.

A vaskapui díjak a román kamarában.

A bukaresti kamara ez idő szerint a trónbeszédre adandó válaszfeliratot tárgyalja, melyben ugylátszik a vaskapui hajóilletékek és Romániának gazdasági viszonya Magyarországhoz fognak előtérbe állani. Az első szónok a volt liberalis miniszter Bratiano J. J. C. szényegre hozta a kérdést. Az egész világ — ugymond — örült a vaskapu szabályozásának, mert senkisémet tartott attól, hogy a csatorna valaha okot fog szolgáltatni két barátságos nemzet közt a folytonos viszályra. A volt miniszterelnök Sturdza Demeter mult évi márciusban Ausztria Magyarország követének jegyzékébe adta, melyben azt javasolja, hogy a hajóilletékek a parti államok egyetértésével szedendők be. Akkoriban a magyar kormány határozatlan időre be is szüntette a hajózási illetékek beszedését. Orsovánál a hajózás egyes helyeken nehezebbé vált, amiért maga a magyar kormány is kijelentette hogy a munkálatok még nincsenek befejezve és hogy Orsovánál azokat folytatni fogja, ha majd a kellő tőke rendelkezésére áll; sőt vannak munkálatok, melyeknek gyakorlati értékük alig van. Ugy, amint a dolgok ma állanak, — ezzel fejezte be a szóló fejtegetését — ezek a hajózási illetékek nem pusztán díjak, hanem valóságos vámtételek jellegével bírnak, melyeket Magyarország bármikor, Románia hátrányára — meg is változtathat.

E kifakadásoknak a konzervatív párt vezérfia, Philipescu azonnal megadta a választ. A konzervatív kormány — ugymond — e kérdésben haladéktalanul, határozott állást foglalt, aminek eredménye az, hogy az orosz kormány e kérdésben Romániát támogatja. Sajnos, a liberális ellenzék a Vaskapu kérdésében is szélhámos politikát üz s a nemzeti érdek védelmének ürügye alatt újból kezébe akarja ragadni a hatalmat, ami a többségnek köteleességévé teszi, hogy megmaradjon eddigi irányelvei mellett. A kérdést különben az ellenzék hoszu vita tárgyává fogja tenni, sőt a szenátusban is az ellenzéki szónokok, élükön Aureliannal, e kérdésben fogják a kormányt megtámadni.

Hangverseny Szoboszlón.

— A debreczeni dalegylet vendégszereplése. —

II. Szoboszló, december 10.

Hosszu ideig emlékezetes lesz az a fényesen sikerült hangverseny, melyet az országoshírű debreczeni dalegylet Szoboszlón tegnap rendezett az ottani polgári iskola szegénysorsu tanulóinak felségélyezésére létesítendő könyvtár megalapítására. A dalművészet hatalmával bilincselte le a szívet és lelkeket a debreczeni dalegylet, bizonyára nem először s bizonyára nem utoljára. A lelkesedés lángját semmi sem csigázhatja magasabbra, mint a dalművészet. Ebben remekelt tegnap a debreczeni dalegylet s mondhatjuk, hogy nemcsak nagy sikert és bámulatot aratott, de egyszersmind Hajdu-Szoboszló város kissé közönyö, mondhatnánk széthuzó társadalmi elemeit egy csapásra felrázta, cselekvésre szolitotta és összeolvasztotta.

A pályaháznál vártak már ekkor: városi tanács Kovács Gyula polgármesterrel, a szoboszlói dalegylet Zsigmond Sándor elnökkel s az állami iskolai tanári kar. Kovács Gyula polgármester meleg üdvözlő szavakat intézett az érkezőkhöz, melyre hatalmas eljenzés volt a válasz. Zsigmond Sándor dalegyleti elnök megszokott ékesszólásával, Szécsy Miklós áll. polg. isk. igazgató lendületes beszéddel mondták üdvözlőjeiket. A debreczeni dalegylet nevében Márk Endre felelt zajos eljenzésektől kísérve.

A debreczenieket 32 fogat szállította be a Pavillon vendéglőbe. 8 óra volt, midőn a debreczeni dalegylet rendezette Fortuner „Mi volt nekem” kezdetű hatalmas compositiójú darabját. Perezekig tartó taps és eljenzés viharzott fel a kiválóan szép és lelkesítő előadás némi jutalmazásául. A közönség már ekkor zsufolásig megtöltötte a Pavillon vendéglő összes helyiségeit s nem nyugodott addig, míg egy szép ráadással kíváncsiságát ki nem elégítette.

Juhász Sándor polgári iskolai tanár tartott ezután kötött beszédben felolvasást, mely három részre volt osztva s mindenikben egy-egy érzékeny szerelmi idyll volt rajzolva. Ismét a debreczeni dalegylet következett. Székács Gyula kurucz nótáit énekelte. Közönségünk szinte kifogyhatatlannak látszott az elismerés nyilvánításban, zúgó eljenzés és tomboló taps követte a nagyarányu zenei gyönyv előadást, ugy, hogy ismét kénytelen volt megpótolni a műsort Bagaméry Károly főiskolai szenior komoly szavalata következett ezután. Böven kijutott érette a közönség meleg elismerése. A programm negyedik számaképpen a h. szoboszlói dalegylet énekelte el Adams-Geneé Richárd „A párisi ifjuság” című zeneszerzeményét. Az ifju dalegylet előadása nagy érdeklődést keltett nemcsak a nagyközönség részéről, de épen a debreczeniek részéről is. Feladatát szépen oldotta meg s a 19 tagu dalegyletnek szép jövőt jósolhatunk. Természetes, hogy épen a debreczeniek részéről biztató elismerést nyert s a közönség is melegen fogadta. Ismét a debreczeni dalegylet állott fel és Beschnitt „Rajnai ut”-ját adta elő. Vége hossza nem volt a lelkesedésnek, ugy hogy ismételtén meg kellett újrázni e főnséges hatásu kart. Boros Lajos joghallgató mulatságos monológjaival mulattatta ezután a közönséget. Neki is ismételnie kellett. Végezetül a hangversenyt a debreczeni dalegylet zárta be Gaál Bala

toni dalaival. A remek szép előadást egy számmal pótolni kellett ismét s a viharos taps és eljenzés percekig tartott még utána.

Hangverseny végeztével a debreczeni dalegylet tiszteletére vacsorát rendeztek, melynek elfogyasztása után a dalegylet szebbnél-szebb dalait hallatta, melyekkel már oly sok babért fűztek homlokukra. Szécsy Miklós áll. polg. isk. igazgató tunár költői szépségű hasonlatokban gazdag beszédjében meleg köszönetet mondott a debreczeni dalegylet összes tagjainak és vezetőségének a nyújtott kiváló művelzetért és fáradságért. Poharát a dalegylet elnökségére, vezetőire és tagjaira emelte. Márk Endre elnök nagyhatásu válaszában hivatkozott arra, hogy a debreczeni dalegylet örömmel jött ki Szoboszlóra, egy testvér város egyik tanintézetének jótekonyságot gyakorolni. Örömet fejezi ki, hogy Szoboszlón nem csak a társadalom, de a város s általában a közhatóságok részéről is mily jóleső fogadtatásban részesültek. Poharát Szoboszló város polgárságára és annak törekvő dalegyletére üritette. Zsigmond Sándor esperes-lelkész, egyházkerületi főjegyző fejezte be a díkeziók sorát s aztán fesztelenül folyt a mulatság, nemcsak a fehér asztalnál, de a táncsteremben is. Éjjeli 1 és fél órakor kocsira szállottak a kedves vendégek s visszamentek Debreczenbe.

A hangversenyen s a táncmulatságon jelen volt nők közül a következőket sikerült feljegyezni:

Ifj. Lengyel Imréné, Fogthüty Jánosné, Hetey Ignáczné, Padrah Sándorné, Fekete Sándorné, Adler Samuné, dr. Hetényi Lipótné, dr. Malatinszky Józsefné, Pénztáros Istvánné, g. Tóth Jánosné, öz. Körner Ivánné, öz. D. Tóth Lajosné, Alexy Sándorné, Róth Lajosné, Szécsy Miklós, Gaszner Károlyné, dr. Grósz Adolfné, Feltóthy Lászlóné, Czeglédy Lajosné, Pólya Mihályné, Bor Jánosné, Juhász Sándorné, Rác Gáborné, Fehér Gáborné, Borók Gyuláné, Grósz Nagy Ferenczné, Rex Józsefné, Grósz Nagy Lajosné, Grósz Sámuelné, Grósz Sándorné, Loós Mihályné, Szilágyi Károlyné (Debreczen), Adler Ferenczné, Káldy Imréné stb. stb. urnők, továbbá a következő leányok: Fekete Lenke, Zsigmond Piroška, Zsigmond Teréz, Zsigmond Róza, báró Salhausen Ilona (Debreczen), K. Nagy Margit (Szentes), Hankisz Jolán, Simkovic Ida, Rex Vilma, Ferenczi Rózsika stb.

(x-y.)

NAPI HIREK.

— A zenekedvelők hangversenye. Szép számu, disztिंगvált közönség előtt folyt le a zenedében tegnap e hó 10-én a zenekedvelők körének első hangversenye. A hangverseny külső lefolyása impozáns volt, belső értéke pedig ugy a kiválasztott zeneszámok jelessége, mint az előadók művészeténél fogva rég elérte a kamarazenei nivót és gyönyörködtető. A zenekedvelők köre ezuttal Gounod Hymnusát is felvette a műsorba. Ez képezte az estély haut gout-ját. Az estély lefolyásáról tudósításunk a következő:

A hangversenyt Schubert F. 29. műve, mely a mollban irt vonós négyes, vezette be. A zenemű négy részre oszlik és egyike a lírikus zeneköltő legsikerültebb műveinek. A mű, melyet legutóbb Pesten is előadott a

Friedmann pár, kitűnő tolmácsolóra talált a quartett társaság művész tagjaiban, kik: I. hegedű: *Friedmann József*. II. hegedű: *Szilágyi Imre*; Viola: *Spitz Lipót*; gordonka: *Friedmann Samu*. A quartett társaság ezidén is jól van összeállítva. A *Friedmann* pár még a *Friedmann-Bürger* vonós-négyesből előnyösen ismeretes, *Szilágyi* és *Spitz Lipót* talentumos emberek. A betanulás kifogástalan és a darab előadása és művészi értelmezése a szerző műveinek melyreható tanulmányát árulta el. A közönség zajosan fogadta a művet és az előadó művészeket többszörösen kitapsolta.

Werlin Domaniczky Mária zeneitanárnő, ki nagy sikerrel végezte a konzervatóriumot, ült a zongorához és *Liszt* Ferencz des dur hangverseny etudejét (3. mű) tüneményes virtuozitással és kifejezésbeli lágyssággal bravúrosan játszotta. *Liszt* darabjai óriási nehézségeket rónak az előadóra, de ő ezt valóságos akrobatizmust végezve a zongorán ritka tökélyvel leküzdötte. Ugyanígy *Chovan K.* magyar rhapsodiáját, melybe egészen új vonásokat tudott belehozni. A rendezőség figyelméből szép csokrot kapott és több ízben a pódiumra szólította a megújuló taps.

Popper Dávid két művét; 50 mü. *Ahitat* és *Tarantella* (33 mü) gordonkán *Friedmann Samu* játszotta, a zongora kíséretet *Fr. Südfeld Paula* teljesítette. Ezek közül a *Tarantella* káprázatos technikájú darab, szemfényvesztésre alkalmas, melyből a belső mag nehezen hámozható ki, azonban külső hatásra nagyon alkalmas.

Friedmann Samu zenedei tanár a *Tarantella* minden előnyét jól aknázza ki, fogásai futamai, staccatoi és vonókezelése feltétlen biztosak, tiszták voltak.

Fr. Südfeld Paula diszeréten, jól kísért. A közönség megújráztatta a számot, mire még ráadásul *Popper* mazurkáját adták elő.

A hangverseny piéce de resistance-a következett. *Gounod* Károly a „Faust“ halhatatlan szerzőjének vallásos és mély áhitat sugalta Hymnusát szent Ceciliához *Friedmann József* (hegedűn), *W. Domaniczky* Mária (zongorán) és *P. Nagy Zoltán* (harmoniumon) adták. A mű vezérszólama főleg a prim hegedűre van felépítve és ezért első-sorban *Friedmann József* illeti briliáns játékaért és mesteri vonókezelésért a dícséret. Partnerei szintén jól oldották meg feladatukat.

Az estély másik érdekessége *Mendelssohn* B. F. zongorahármasa (66. mü.) *Mendelssohn*, mint tudjuk, 128 művet hagyott hátra és azonkívül pár számozatlan. Ezt is jól játszották.

Várakozással nézünk a zenekedvelők második hangversenye elébe, mely programmszerűleg január hó 14-én fog lefolyni. A mostani siker után csak jót remélhetünk.

M. M.

— **Az angol klub** szombaton este újra minden tekintetben sikerült ülést tartott. Először *Csiky* Lajos akadémiai igazgató beszélt el a skótföldön, t. i. Skócziá északi megyéjében töltött életéből egy érdekes epizódot, majd a skótok nagy, lyrikus költőjének *Burns* Robertnek életrajzát adván elő, ennek két költeményét, egyiket skót dialektusban szavalt el. Utánna Nagy Elek főgimnáziumi tanár adta elő mély érzéssel Longfellownak egy szép költeményét. Végül *Sebesy Basset* Vilmos indítványára kimondta a kör, hogy immár megindítja a mozgalmat Debreczen város angolul tudó elekelő női társadalmának, a klub estélyei számára való megnyerése céljából. Befejeztetvén az előadó estély, teához ültek a klub tagjai, hol angol nyelven folytatott szellemes társalgással fejezték be a sikerült estélyt. Majd dr. *Oreg* János jogakadémiai tanár beszélt el egy igen érdekes humoros jelenetet az *Ütrich* egyetemen eltöltött ifjú életéből.

— **Lelőtte a saját leányát.** A majorsági földeken *Baresay* Sándor majorságában szörnyű eset történt tegnap délután. *Engi* Sándor magyaros vadászatra készült. Távo-

tában hívta a harmadfél éves Emma leányát, hogy szokás szerint esókkal bucsuzzék tőle, mikor az ember a gyermekét keresve a szobából a pitarba fordult, — a puska ravasza az ajtó kilincsében oly módon akadt meg, hogy előbb fel-majd lecsattant, mire a lővés eldördült s a golyó teljese szétrocsolta a méter távolságban álló harmadfél évss *Emmusa* fejét. A gyermek szétfröcsesent agyveleje a puska-csővére hullott. Az apa a fájdalomtól csaknem esztét vesztette. A IV. kerületi rendőrség részéről *Orosz* r. fogalmazó ejtette meg a nyomozást.

— **A december 14-iki választások.** A belügyminiszter a bizottsági tagok választását elrendelő közgyűlési határozatot, melyet a függetlenségi párt megfélebbezett, helybenhagyta és a fellebbezők kérelmét mellőzte.

— **A nőgyeleti jelmezes vigestély** rendezése körül felmerült többrendbeli ügyek elintézése végett a választmány tagjait, továbbá az ügy iránt érdeklődőket *lakásomon f. hó 13-án szerdán d. u. 4 órakor* tartandó értekezletre ez uton is meghívom. Debreczen 1899. decz. 11. Veresné *Szathmáry Teréz* nőgyeleti elnök.

— **Vadászat.** A helybeli vadásztársaság vasárnap sikerült hajtóvadászatot rendezett a *Savós guton*, melyen huszonkilenczen vettek részt. Ez alkalommal 82 nyul és nyolcz őz került terítékre.

— **A hó meg az adó.** A frissen leesett hóval ránk szakadt a szegénység is. Sok embernek ez takarta be a napi keresményeit ha csak éppen a havat nem akarja kaparni, amiből meg elni is bajos, adót fizetni meg éppen lehetetlen. Ehez járul az általános kereskedelmi és ipari pangás, a pénz pangás. Akinek meg pénze van, ilyenkor nem hozza forgalomba, inkább spekulál. Mindez a szegény ember vesztére történik. Késerségre fakad a magyar, az első hó nem hangolja poézisre s a régi alföldi nótát is variálva mondja:

Befujta az utat a hó,
Ebből hej nem juthat adó.

Ilyen világ jár most az országban, de erről egyelőre csak Aradról adnak hírt, ahol a város törvényhatósága a kedvezőtlen kereskedelmi viszonyok és az általános szegénység miatt meg fogja kérni a pénzügyminisztert, hogy a hátralékos adó behajtására kitűzött árveréseket függeszsze fel.

— **Elgázolt munkás.** Két nap előtt jelentettük, hogy az Ohaton a mozdony este, a sötétben elgázolta *Lukács* Antal munkást. A szerencsétlen ember, ki családfenntartó volt, ma reggel roppant kinok után felesége karjai között meghalt. A mozdonyvezető azt mondja, hogy folytonosan esengett. A sötétségben nem láthatta az embert, csak a kiáltását hallotta. Azonnal megállította a mozdonyt. Láttá, hogy egy ember többizben felakar állani, de mindannyiszor visszabukott a földre. A karjaiba vette és úgy emelte a szörnyen jajgató embert az üres teherkocsira. A jajgató embernek már nem fáj semmi.

— **Szegény gyermekek felruházása az izraelita iskolában.** A ki a mezők liliomát felruhazza, aki az ég madarait gondozza, az a szegény iskolás gyermekeket sem hagyja el. A mindenható irlgalmat kelt az emberek szívében és akik földi javakkal megvannak áldva, a szegényeknek is juttatnak. F. hó 10-én az izr. iskola valamennyi szegénysorsu tanulója felruházott jó téli ruhával. Az iskolaszék tagjai közül néhányan u. m. Dr. *Fejér* Ferencz és *Balázs* Bertalan élén *Darvas* Izidor iskolai pénztáros az idén is összegyűjtötték a szükséges pénzüsszeget a téli ruhák beszerzésére, Dar-

vas *Izidor* kiapadhatatlan ügybuzgalma és fáradhatlan úgyszeretete aztán lehetővé tette, hogy minden gyermek kapjon ruhát, legalább a legnélkülözhetlenebb téli ruhadarabot, aki csak azt mondta: „Nekem sines téli gunyám! Heteken át fáradozott a pénztáros az anyag beszerzése, a mesteremberekkel való alkudozása a mértékek vétele és a ruhák elkészítése körül! Lőlekemelő és ünneppélyes volt az aktus! Örömtől sugárzott mind egyik gyermek, ahogy levette tavalyi plundráit és vadonatúj ruhába bujt! Immár nem fázik meg, nem dermednek meg tagjai, míg a Csicsogóról, vagy Homokorról az iskolába jön és megy. Délben pedig jó étellel jól tartja a nőgyelet. Tankönyveket is kap, hogy szellemi táplálékában se legyen fogyatkozása. Az aktus végezetül *Krausz* Vilmos főrabbi megható szavakkal köszönte meg a nemeskeblű adakozók, gyűjtők és különösen *Darvas* Izidor iskolai pénztáros áldozatkészsgét.

— **A megrepedt nagyharang.** A h. bősörményi ref. új torony 19 métermázsás legnagyobb harangja harangozásközben megrepedt, s így hasznavehetetlenné vált. A harangot újraöntés végett visszaadják a harangöntőjének: *Hönig* aradi gyárosnak. — A nép érdekes okoskodással fogadta a repedt harang szavát. Ugyanis azt beszélték, hogy *K. Tóth* János meghalt s ez alkalomból megkötözték a harangot s úgy harangoztak vele *K. Tóth*nak, ezért ad oly különös hangot.

— **Felhívás.** A városi tanács katonai-és illetőségi ügyosztálya felhívja mindazon 1880. és 1881 ik évben született helybeli és idegen illetőségű népfelkelő köteles ifjakat, hogy amennyiben összeiratásuk végett még nem jelentkeztek volna, ebbeli jelentkezésüket a katonai- és illetőségi ügyosztálynál (Városháza I. ső emelet, keresztépület) a hivatalos órák alatt folyó évi december hó végeig annyival inkább megtegyék, mert a későbbi jelentkezések figyelembe nem vétetnek.

— **Talált paszuly.** *Jóna* János birókos, bizottsági tag kocsisa tegnap Szoboszlóról jövet egy zsák paszulyt talált az országuton. Ha tulajdonosa nem jelentkezik, a megtaláló gazdája azt a népkonyhának küldi.

VIDÉK.

A szabadelvűpárt hódítása Hajdu-Böszörményben. A h. bősörményi városi képviselőválasztásnál, melyet e hó 8-án, pénteken ejtettek meg, a szabadelvűpárt fényes győzelmet aratott. Megválasztottak: Az I. kerületben: *Sajtos* Sándor, *S. Varga* Sándor, *Torma* Bálint, *O. Szabó* Sándor, *O. Szabó* Mihály, *Kardos* János rendes és *Somossy* Imre, *G. Szabó* Imre és *G. Szabó* Imre és *G. Szabó* János, mindannyian szabadelvűek. A II. kerületben függetlenségiék: Rendes tagok: *Uzonyi* Péter, *Drén* Sándor, *Cs. Tóth* István, *Tulipán* Báliat, *Szilágyi* Sándor, *Rab* Gábor. Póttagok: *Biró* Mihály, *Cs. Tóth* András, *Takács* István. A III. kerületben: Mind szabadelvű: *Kovács* Nagy Imre, *Papp* István, *Kövér* Ferencz, *Imre* Sándor, *Somossy* István, *Bodnár* István, *pt. Gorzsás* Márton, *Póka* Gábor, *Bágyossy* Imre. A IV. kerületben: *Bereczky* Gábor sz. p., *Király* Mihály f. p., *U. Szabó* Antal sz. p., *Fekete* József sz. p., *G. Szabó* Sándor sz. p. rendes, és ifj. *Kelemen* Ferencz szab. p., *Fejlesztés* Ferencz sz. p., *Debreczeni* Sándor sz. p. Az V. kerületben: *Bodnár* József f. p. *Balogh* Gábor sz. p. *Karap* Ferencz f. p., *Bodnár* József sz. p., *Deák* Péter sz. p., *Bodnár* Péter sz. p. rendes tagok; *Bárony* Bálint sz. p., *id. Fábrián* Mihály f. p., *L. Szabó* Gábor sz. p. póttagok. A VI. kerületben: *Kovács* Bálint, *Barkó* István, *Nagy* Imre, ifj. *Csorba* János, *Nagy* Sándor, *Fábrián* István rendes és *Kapros* András, *L. Szabó* Márton, *Fábrián* István póttagok. Mind függetlenségi. A VII. kerületben: *D. Kiss*

Gábor f. p. Mező Sándor f. p. Zolnai Mihály sz. p. Fegyveres András sz. p. Sóvágó Imre f. p., Máthé János f. p., rendes tagok. Pótagok: Cs. Varga Sámuel sz. p. Sz. Molnár István sz. p. Jánosi Miklós f. p., A VIII. kerületben: Mind szabadelvűparti: Szabó Gábor, Móricz Ferencz, Hajdu János, Papp István, Dr. U. Szabó Lajos, K. Nagy Mihály rendes tagok. Jobbára a haladást kívánó szabadelvűek győztek, azonban az uriosztály aránylag csekély számban van képviselve.

Agyonütötte a fatörzs. Kristyórról írják lapunknak, hogy Pojánna községében borzasztó véget ért egy szerencsétlen ember. Bogdán Juon ottani gazda egy hegyoldalban hatalmas szálfat vágott le s másnap fiával kiment, hogy az óriási törzset szétdarabolják. A munka közben a fatörzs megindult lefele a hegyről s a szegény embert leütötte s keresztülment rajta. Iszonyuan összeroncsolva pár perc múlva meghalt.

Riadalom a vásárban. Bihar Diószegen az ottani országos vásáron nagy riadalmat okozott egy fosztogató banda. A sokadalomban mintegy tizenöt embernek a pénzét lopták el bámulatos fortélyossággal a raffinált jó madarak. A csendőrök végre hosszas puhatólás után elfogták a banda öt tagját, akik köröstarjáni és paptamási parasztagdák s ismeretes vásári tolvajok. A lopásokat beismerték s a csendőrök csakhamar megkerítették nagyrészt a lopott pénznek.

SZÍNHÁZ.

A Gyurkovics leányok. Vasárnap délután telt ház előtt Herczegh Ferencz darabja került színre. Az előadás jó volt. Fáy Flóráttal Komjáthyval együtt nyílt színen többször kikapcsolták, ugyszintén tetszett Kiss Irén, Szabó Irma, Rubos és Tanay.

Vidor Dezső — váradai direktor.

A váradaiak évek óta vajudó színház-ügye befejezést nyert azzal, hogy a régi fabódé helyett szép és modern állandó épületet állítanak Tháliának. Most már csak az ezzel összefüggő direktor-kérdést kell megoldani, a mi azonban nem fog olyan nehézségbe ütközni, mint az építés elhatározása, annál kevésbé, mert pályázó is van annyi, hogy a színházi bizottság megtalálhassa a maga emberét.

Tegnap vasárnap tanácskozott a színházi bizottság, hogy kit ajánljon a közgyűlésnek az állandó színház első direktorául.

Az eredményt e pillanatban még nem tudjuk, de a jelekből ítélve, okunk van hinni, hogy az új direktor csakis Vidor Dezső lehet, a kit kiváló képzettsége, ügyes rendezői talentuma, előkelő modora mindenképen méltóvá tesz ezen fontos állás betöltésére.

A nagyváradai Szabadság hosszasan foglalkozik tegnapi számában a benyújtott pályázati kérvényekkel s többek között ezeket írja Vidorról és a többiekről.

Alkalmunk volt a színházi bizottság elnökéhez benyújtott pályázatokba betekinteni. A pályázók elseje Vidor Dezső, kinek pályázati kérvénye rövid, korrekt és őszinte.

A pályázathoz csatolt s nagy szakértelemmel összeállított programjában Vidor Dezső nagyjában vázolja a művészeti és anyagi tényezőket, amelyeket az általa vezetendő színház igazgatásába belevonna, majd pedig így végzi:

A másik pályázó Kövesi Albert, kinek változatos multu színi direktorságáról már megírott pályázati kérvényében befoglaltatik egyszersmind programja is, amelynek egyik legnagyobb képtelensége az, hogy már előre meg jelöli az első pár hét műsorát. Az ilyen illuziórius ígért teszi aztán, hogy az embernek nem lehet bizalma programjának más esetleg némi méltánylást érdemlő pontja iránt. Kövesinek nincs jelenleg társulata és anyagi garanciája is csak annyi, hogy a pályázat által megkövetelt óvadékot letette.

A harmadik pályázat Somogyi Károly Szabadka—Ujvidék—Nagy-Becskekerek városok színházaiban működő igazgató pályázata. Ebben részletesen ismerteti ruhatárának, kellektárának, könyvtárának, diszlettárának stb. jelenlegi állagát. Csatol pályázatához néhány bizonyítványt, melyet a jelzett városok törvényhatóságai állítottak ki a számára az ő ott működése idejéről. A bizonyítványok hangja hízog, nekünk pedig semmi okunk sincs kételkedni azon, hogy Somogyi társulata ezen városok müigényeit kielégítette.

Azt azonban határozottan állíthatjuk, hogy Nagyvárad városnak nem lene képes ez a mégis csak másodrendü társulat megfelelni. Mosonyi Károly a negyedik pályázó.

Egy becsületet, rajongó színház ember, aki valamikor nagy direktori apparatussal dolgozott még itt nálunk is, de a modern áramlatok, az új igények elsodorták. Sok anyagi kár is érte, kénytelen volt a teret másnak átengedni. Azután sokáig külföldön érvényesítette tehetségét, nagy munkabírását, de vére csak a színházhoz hajtott vissza. Egy ilyen késő szerelmi felleobanás, az a pályázat, amelyet nálunk benyújtott. Hivatkozik benne multjára és hogy képes lenne a nagyváradai állandó színi életet megteremteni, de egyelőre még elegendő pénze nincs hozzá. . . . Még a köteles kaucziót sem tudta letenni. Igen tiszteljük tehát a Mosonyi Lároly becsületet multját, elhiszük hogy ereje legjavát áldozza színészetünkért, ámde pályázatát nem vehetjük komolyan.

Az itt közölt pályázatokból is kitűnik, hogy egyedül Vidor Dezső az, aki megérdemli, hogy első direktorunk legyen. Nemcsak a városban, hanem színházi bizottság tagjai körében is ő felé hajlik a hangulat, amint ennek előrelátható eredménye, az ő direktorságának a közgyűlés elé való ajánlása, a holnapi színházi bizottsági ülésben jelentkezni is fog.

Színházi műsor.

Hétfő, december 11-én „B” bérletben *Gyimesi vadvirág.*

Kedd, december 12-én „C” bérletben *Niobe.*

Szerda, december 13-án „A” bérletben *Dolovai nábob leánya.* Barna Jolán felléptével (Szentirmayné.)

Csütörtök, december 14-én „B” bérletben *A hitves.* Karczag Vilmos színműve.

Péntek, december 15-én „C” bérletben *Sulamith.*

Szombat, december 16-án „A” bérletben *Barnett leányok* ujdonság.

Vasárnap, december 17-én délután *Hadak utja.* Este *Barnett leányok.*

Hétfő, december 17-én „B” bérletben *Barnett leányok.*

REGÉNY.

Kiderült titok.

— Regény a fővárosi életből. —

Írta: Szini Péter.

(Folytatás.)

23.

Bizonyára azért, mert már nem friss állapotú volt.

Mintha sohasem lett volna semmi baja, büszke fejtartással, szemében ragyogó fényvel állt fel Jolán és megragadta az előtte álló orvosnak kezét:

— Köszönöm, uram, hogy felkeltett sulyos álmomból, mondá. Igazán borzasztó álmodtam. Ugy álmodtam, mintha jegyese lettem volna egy kapitánynak, kit lova ledobott és meghalt a rázkódás következtében. En pedig megőrültem a fájdalomtól. De ugy-e, ez nem igaz?

— Nem ám. Nagysád tudtommal senkivel sem volt jegyben, — válaszolt az orvos kitörő örömmel.

Jolán visszanyerte józan esztét. Nem volt többé örült.

Igaz, hogy imádott jegyesét elfeledte, mert a gyógyszer a kapitánynyal való ismeretsége előtti állapotba varázsolta vissza. De hát ez fel sem tűnő áldozat volt egy megmentett emberi életért.

Jolán rögtön apjára gondolt s kijelentette, hogy hazamenni óhajt.

Az orvos megnyugtatta s kérte, hogy legyen türelemmel holnapig, mikor édesapja meg fog érkezni.

Azután a táviró-hivatalba ment s sürgönyt adott fel Csebei Andor ezimére a következő tartalommal:

„Jöjjön azonnal! Leánya nem beteg többé s az örülségből teljesen kigyógyult!

Dr. Karvassy.

XI.

A hadbírák előtt.

Bajos Mihály, a szerencsétlen halállal kimult Gócz kapitány legénye, amint említettük, Táncoz kapitány jelentésére a rendőrség által elfogatott s átadatott a katonai hatóságnak.

A szegény fiu nem is gyanította, börtönbe fogták el. Nyolcz nap óta sötét mélyen várta kihallgatását.

De a kihallgatás késett. Mit törődtek azzal hadbíró uraimék, hogy az a szerencsétlen fiu a bizonytalanság miatt életét vesztheti a börtön sötét zárkájában?

Hja! Katonáéknál egy emberélet annyira nem jó számításba, mint egy eidobott hólabda.

Azután meg mindenki meg volt győződve róla, hogy ő követte el a gonosztettet, mely Gócz kapitány halálát idézte elő. Hát miért sietnének oly nagyon ügye tárgyalásával? Mindegy lesz neki előbb, vagy utóbb bitófára kerülni!

Hej pedig ha beláthattak volna büntől ártatlan szívébe a szerencsétlen Mihálynak! Ha tudták volna, hogy semmi része az elkövetett bűnben s a szegény fiu csak igazságosságának áldozata! . . .

De hát ezt csak nem lehet kívánni egy bíróságtól, még ha hadbíró is!

Tudjuk, hogy Themist vaknak ábrázolják, jelölül annak, hogy az igazságra sokszor okosabb dolog szemet hunyni.

Bajos Mihály várt börtönében és el-tűnődött.

Szívét szorongatta a nagy bizonytalanság és a szerencsétlen még enni sem tudott szörnyü aggodalmában.

— Mit akarhatnak velem, felséges Isten? — kiáltott fel. — Miért zártak ide? Miért nem mondják meg, hogy mit követtem hát el, melyért e sötét zárkába zártam?

Hát meg akarnak ölni? Azt akarják velem hogy kiforgassanak a józan eszemből? Mi, is tettem hát, Uristen? Hiszen ha valamely bűnt elkövettem volna, csak tudom kellene talán? . . .

A börtönőr reggel bedobta eledelét egy darab száraz kenyér képében s azután felé sem nézett többé egész napon.

Ugy ült ott egyedül, sulyos gondolataiban elmélyedve, mintha szoborrá váltott volna. Meg sem mozdult helyén, csak bámult maga elé nagy tűnődéssel.

Még csak vigasztaló hangot sem tudott megszólaltatni lelke hurjain. Tudta, hogy a hadbíró nem érti a tréfát és sulyos oknak kell lenni a miért ily keményen bának vele.

Végre tíz napi magánfogság után felnyílt börtöne ajtaja s a durva börtönőr beszólt hozzá.

Mihály örömmézzel ugrott fel a kemény padkáról.

— Szabad vagyok, ugy-e? Kiderült az ártatlanságom! . . . Ideje is már, mert közel voltam a kétségbeeséshez:

— Fogd be a szád és ne fecsegj! . . . Nem megy ám az olyan könnyen, hé! Aki ide kerül, annak számolnia kell tettéről!

